

Drahý profesor, ste génius. Čo napísali deti profesorovi Hejnému k 90. narodeninám

28.9.2026 - | Indícia

Keď slovenské deti zo škôl po celej krajine dostali za úlohu napísať list profesorovi Milanovi Hejnému, nikto nevedel, čo príde. Prišli desiatky listov - písaných ceruzkou, perom, vyfarbených pastelkami, ozdobených kvetmi, číslami a srdiečkami. Z niektorých vypadli matematické úlohy špeciálne pre profesora, iné prišli v angličtine. Každý iný, a predsa všetky rozprávajú ten istý príbeh: o matematike, ktorá deti baví.

Deväťdesiat sviečok, stovky detí

Profesor Milan Hejný sa v tomto roku dožíva deväťdesiatich rokov. Zároveň je to päťdesiat rokov od chvíle, keď začal ako učiteľ na bratislavskej ZŠ Košická testovať myšlienky, ktoré časom prerástli do celého systému vyučovania matematiky - dnes ním učia stovky škôl na Slovensku i v Česku. To si zaslúži oslavu. A tá prišla - zo školských lavíc.

Z iniciatívy organizácie Indícia začali žiaci z rôznych kútov Slovenska písať profesorovi listy. Nie povinné, formálne blahoželania. Vlastnými slovami, vlastnými rukami. Niektorí nakreslili tortu so sviečkami, iní priložili vyriešeného hada alebo pyramídu. Jedna žiačka si vzala dúhový papier a napísala text v celej škále farieb. Iný chlapec uzavrel list vetou: MATIKA JE COOL.

Medzi listami vyniká ten od dievčaťa, ktoré sa podpísalo ako Fanúšička Šárka. Na linkovanom papieri napísala detským písmom vetu, ktorú by si málokto trúfol povedať dospelému akademikovi priamo do tváre: *„Keď riešim úlohy, tak hneď pomyslím na vás, aký ste génius. Mám vás rada!“*

Šárka nie je výnimka. Podobná vrúcnosť, čistá a neskrývaná, ide z väčšiny listov. Deti nepíšu profesorovi ako cudziemu človeku - píšu niekomu, koho cítia ako súčasť svojho školského života.

Listy od Samuela („MATIKA JE COOL“) a od Šárky („...aký ste génius. Mám vás rada!“).

Nebáť sa chýb: lekcia, ktorú si zapamätali

Jeden zo základných princípov Hejného metódy je práca s chybou - nie ako s trestom, ale ako s príležitosťou. Chyba nie je zlyhanie, je to krok k porozumeniu. A zdá sa, že táto filozofia sa v deťoch skutočne zakorení. Matej Ž. z 3.B napísal krátky, ale výrečný list: *„Vaša metóda ma naučila nebáť sa chyby. A keď nejaká úloha nejde, tak som to len skúšal a skúšal a to pomohlo.“*

List od Mateja Ž.: „Vaša metóda ma naučila nebáť sa chyby...“

Táto veta je tichým triumfom celej pedagogickej filozofie. Dieťa, ktoré sa nebojí skúšať znova - to je presne to, čo prof. Hejný celý život budoval. Nie dokonalého riešiteľa príkladov, ale odolného mysliteľa. Keď hovorí o „práci s chybou“ ako o jednom z kľúčových princípov svojej metódy, má na mysli presne toto: chyba je brána k pochopeniu, nie múr, ktorý nás zastaví.

Matematika, ktorá pomáha

Olivka napísala krátko, ale jasne. Jej list má iba päť viet – a každá z nich hovorí viac než dlhé eseje:

„Vaša matematika pomáha ľuďom do života. Pomáhate stále všetkým ľuďom. Ďakujem, že ste vymysleli túto metódu. Vždy sa tešíme na matematiku.“

Podobnú myšlienku vyjadril aj Števo. Na liste olemovanom ilustráciou vysokej veže kníh napísal: **„Pri normálnych úlohách mávam ani 2/5 bodov, ale u tvojich 4/5 až 5/5.“** Pre Števa nie je Hejného metóda len spôsob, ako robiť matematiku – je to spôsob, ako zažiť vlastný úspech.

Jeden list je obzvlášť roztomilý – a zároveň nenápadne múdry. Alžbetka nakreslila profesorovi idylický obrázok: slnko, stromček, veverička s učebnicou. A napísala: *„Vaša matematika je veľmi zábavná. Keď som začala počítava vašu matematiku, veľmi som sa zlepšila. Ďakujem za vašu najlepšiu matematiku.“*

„Vaša matematika.“ Deti to hovoria spontánne a je to pochopiteľné – profesor Hejný je pre ne konkrétna, blízka osobnosť. No v tomto spojení sa skrýva malý paradox: **Hejného metóda totiž nie je iná matematika, matematika je len jedna.** Stále sú to súčty, zlomky, či geometria – len podané inak. Spôsobom, ktorý deti vedie k vlastnému objavovaniu namiesto memorovania postupov. Keď Alžbetka hovorí „vaša matematika“, vlastne hovorí: **matematika, vďaka ktorej som sa konečne začala učiť.** A to je presne to, o čo profesorovi Hejnému celý život šlo.

Listy od Števa (veža kníh) a od Alžbetky (stromček, slnko a veverička s učebnicou).

Radosť z objavovania – a z vysvetľovania rodičom

Andy napísal: **„Som veľmi rád, že Vám môžem písať list. Veľmi ma baví Vaša matematika a baví ma ju vysvetľovať mojim rodičom.“**

Vilo to povedal rovnako jasne: *„Príde mi vtipné, ako rodičia nechápu učenie a ja im to musím vysvetľovať.“*

Táto veta je viac než anekdota. Je to dôkaz, že metóda funguje. Keď dieťa chápe matematiku hlbšie ako dospelý, keď ju vie vysvetliť a prerozprávať vlastnými slovami – niečo sa zmenilo. Niečo podstatné.

Michal napísal profesorovi list ohraničený zo všetkých strán veľkými čiernymi číslami a matematickými symbolmi. A v strede toho číselného sveta napísal: *„Keby sme nemali Vašu metódu, tak by sme len sedeli a pozerali, čo vlastne učiteľ po nás chce. Riešiť to s kamošmi je veľká sranda, lebo si to vždy rozdelíme.“*

Listy od Vila a Michala – v ráme z čísel a matematických symbolov.

Práve táto veta odhaľuje niečo zásadné: deti z tried učených Hejného metódou neriešia príklady – ony ich zažívajú. Spolupracujú, diskutujú, opravujú jeden druhého.

Niekoľko listov opisuje konkrétne prvky Hejného hodín s takou živostou, ako keby prebiehali práve teraz. Sofia a Elena napísali na dúhový papier: **„Pomáhame si šálkami, máme červený, žltý a zelený. Červený znamená pomoc, žltý že máš hotovo.“**

Adela vyplnila celý dvojstranový list veľkými hrdými písmenami – zoznam vecí, na ktoré sa teší na matematike: STAUBIČKI, ABAKU, AUTOBUS, KROKOVANIE. Potom oblúbené úlohy: VAGÓNIKI, BLUDÍŠTKO, PARKETY, DEČKY, DUP TLESK. A ako si v triede pomáhajú: VYSVETLÍME SI, PORÁDIME SI, CHYBUČENIE.

Emka nakreslila slovo MATEMATIKA písmeno po písmene, každé v inej farbe, a priložila vlastného hada s prosbou: „**Prosím, vyriešte tohto hada, prosím.**“

Hore: list od Emky s hadom na vyriešenie. Dole: dve strany listu od Adely.

Profesor dostal poriadnu dávku úloh

Niektoré deti zašli ešte ďalej. Ak profesor celý život skladal úlohy pre deti, prečo by nemohli deti poskladať úlohy pre neho? Andy napísal list, v ktorom mu predstavil „otázku týždňa“ zo svojej triedy – s podmienkami, možnými odpoveďami a odkazom, že riešenie je na druhej strane. Lea zase pripravila celú sériu úloh vrátane brainteasera o kilosekunde a kilominúte.

Listy prišli aj v angličtine

Medzi desiatkami listov v slovenčine sa objavili aj nejaké v angličtine – dôkaz, že Hejného metóda sa dostala aj do škôl s rozšíreným vyučovaním jazykov. Laura zo 6.A nakreslila profesorovi ružovú narodeninovú tortu s číslom 90 a balónikmi – a k nej priložila list napísaný po anglicky: „*I'm really happy that I finally can solve math problems correctly! Lattice multiplication helps me every day.*“

Lenka napísala tiež po anglicky – a hneď na úvod prešla k veci: „**Your math is really good and my favorit is Indical calculating. When we have our math class and we are doing in groups we can talk to each others. Its really good and I like your maths.**“ Skupinová práca. Rozhovor. Radosť zo spoločného hľadania. V troch vetách – celá filozofia metódy.

Listy v angličtine: od Laury (vľavo) a od Lenky s tortou a číslom 90 (vpravo).

Medzi všetkými listami bol jeden, ktorý si vyžaduje osobitú zmienku. Napísala ho žiačka, ktorá sa podpísala ako Zarka, vaša fanúšička: „**Nezabudnite nato, že keď raz zomriete, budete stále a navždy s nami ako ostatní vynálezcovia. Mám vás rada.**“

Nad hlavičkou listu stojí ručne napísané: STE NAJ MATEMATIKA. Je to možno najúprimnejší epitaf, aký môže matematik dostať za živa – a je od deviatročného dieťaťa.

List od Zarky – hore stojí: STE NAJ MATEMATIKA.

Listy písali aj učitelia

Ku gratuláciám sa nepridali len žiaci. Medzi listami pribudli aj správy od učiteliek – tých, ktoré metódu denne používajú a vidia jej účinky na vlastné oči. Ich pohľad je iný od pohľadu detí – menej spontánny, uvážlivejší – no rovnako presvedčený.

„**Musím uznať, že sa mi veľmi páči, aký vplyv na deti táto metóda má. Vidím to na svojich**

žiakov, ktorí aj vďaka tomu, že majú možnosť sami objavovať riešenia a spoznávať úlohy, majú matematiku v obľube. Vďaka Vášmu prínosu môžem učiť matematiku záživnejšie a aj s väčšou chuťou - a za to Vám ďakujem.“

- Mgr. Liana Fehérová, ZŠ Park Angelinum, Košice

List od Mgr. Liany Fehérovej zo ZŠ Park Angelinum.

„S radosťou a vďakou sme sa zapojili do dlhej reťaze gratulantov pánu profesorovi Milanovi Hejnému. Za seba, pán profesor, Vám prajem zdravie a pokoj v duši s nádejou a vďačnosťou za úžasný a šťastný život, ktorý pomohol a obohatil mnohých, ktorých ste osvietili, ponáhľali a nadchli pre krásu, dobro a pravdu.“

- Erika a Blanka, ZŠ Trenčianske Jastrabie

Čo tieto listy znamenajú

Keď ich čítate jeden po druhom, niečo sa v tom množstve opakuje – a neopakuje zároveň. Opakuje sa vďačnosť. Opakuje sa radosť. Opakujú sa slová: **baví, tešíme, sranda, obľúbený**. Neopakuje sa nuda, strach, povinnosť.

V takmer každom liste deti spontánne menujú konkrétne veci, ktoré ich bavia – hady, pyramídy, indické násobiče, parkety, abakus, dedo Lesoň, rodina, slovné úlohy. Profesor Hejný a jeho spolupracovníci nevytvorili len učebnicu. Vytvorili svet, v ktorom má každé dieťa svoje obľúbené miesto.

Laura napísala: **„Dobre si to spravil, aby sme tomu čo najlepšie porozumeli.“** Pre Lauru nie je výsledok to hlavné – je to porozumenie. Práve to bol celý život aj cieľ profesora Hejného.

List od Laury zo ŠZŠ Bajkalská: **„Dobre si to spravil, aby sme tomu čo najlepšie porozumeli.“**

Drahý profesor

Milan Hejný o sebe hovorí, že dôležitejšie než ocenenia je, že učitelia učia deti radosti z matematiky a vychovávajú z nich dobrých ľudí. Tieto listy sú dôkazom, že sa mu to darí. Nie prostredníctvom jednej triedy, ani jednej generácie, ale prostredníctvom stoviek tried, tisícok detí, ktoré sa dnes bavia matematikou tak, ako sa bavia hrou.

Deväťdesiat rokov. Päťdesiat rokov metódy. Zarka, ktorá mu píše, že ho budú mať radi navždy. Matej, ktorý sa naučil nevzdávať. Andy, ktorý mu posiela úlohu. A Laura, ktorá píše v angličtine: **„Lattice multiplication helps me every day.“** To sa nedá vymyslieť. To sa len môže stať – keď do svojej práce dávate celé svoje srdce.

<https://www.indicia.sk/novinky/co-napisali-deti-profesorovi-hejnemu-k-90-narodeninam>